

GÅTEFULLE GYL

Av Aud Beverfjord og Geir Grønnesby

For mer enn 2500 år siden ble fire vakre bronseringer lagt ned i et våtområde på Gyl i Tingvoll. Kanskje ble ringene ofret til gudene for å bringe hell og lykke, og med et ønske om fruktbarhet og rikdom.

Stedsnavnet Gyl er gammelt, kanskje fra urnordisk tid. Navnet er ikke sikkert tolket. Navnegranskeren Oluf Rygh sier om navnet at «det synes mig sandsynligt, at det egentlig er et, rigtignok ellers ukjent, Elvenavn [Gylelva/Sagelva]. Den Elv, som falder ud her, udspringer meget nær en anden, som gaar østover og falder udi Halsefjorden ved Torjul. Det er som bekjendt meget alm., at to Elve, som fra samme Vandskille gaar til modsatte Kanter, har samme Navn eller beslægtede Navne». Andre forskere, som Magnus Olsen og Oddvar Nes, setter navnet i sammenheng med *gjól som betyr 'gjel, bergkløft'. Rett ovenfor brua på den gamle bygdeveien går elva i et lite gjel, noe som kan understøtte denne teorien. Andre teorier er at navnet har med sterk vind, vindgul å gjøre.

Vi regner tiden rundt 1800 f. Kr. som starten på bronsealderen i Norden, og at den slutter omtrent ved 500 f. Kr. Fra denne perioden er det funnet bortimot tusen gjenstander av bronse. Mange er funnet i graver, men et like vanlig funnsted er myrer, vann og steinurer. Vi tror at gjenstandene ble ofret i vann som ble oppfattet som hellige. Forestillingen om hellige vann har en lang tradisjon. Vannet var en formidler mellom mennesker og guder. Den mest kjente historien om hellige kilder har vi fra den romerske historikeren Tacitus. Den er nedskrevet i begynnelsen av vår tidsregning og forteller om en germansk gud, Nerthus, som ble dyrket i tilknytning til vann. Vi har dessuten vann som har navn etter gamle norrøne guder som Njord, Frøy og Ty.